

СТРАТЕГИЯ

за развитие на професионално направление

9.2. „Военно дело“

във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“

за периода 2018 – 2023 г.

I. Въведение

Стратегията за развитие на професионално направление 9.2. „Военно дело“ във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ е изготвена с цел да се очертаят перспективите за развитие на образователната и научна политика и осигуряващите я дейности по професионалното направление в периода от 2018 до 2023 г. Основава се на приетите стандарти и насоки за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование, анализа на състоянието, тенденциите за развитие на системата за висше образование в България и традициите на българското морско образование и натрупания собствен опит в научното направление.

Усилията следва да бъдат фокусирани върху осигуряване на качество на образованието чрез използване на адаптиран подход към обучаемите за преподаване и усвояване на знания и умения, който:

- подготвя курсантите за активно и пълноценно изпълняване на функционални задължения на длъжности във военните формирования във ВМС;

- създава широка основа от компетенции и допринася за потенциално кариерно развитие в професионално направление „Военно дело“ на ниски и средни управленски нива;

- подкрепя личностното развитие на обучаемите с изграждането на мултидисциплинарни знания, системно мислене и широк спектър от професионални компетенции;

- създава условия и стимулира научните изследвания и иновации в сферата на националната сигурност и отбраната на страната.

II. Визия за развитието на професионално направление 9.2. „Военно дело“

Мисията на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ в професионално направление „Военно дело“ се състои в създаване на адаптиран отговор на потребностите на сигурността и отбраната. Това се постига чрез осигуряване на качествено образование и квалификация на специалисти, притежаващи необходимия обем от специализирани знания и умения.

Визията на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ за развитие на професионално направление 9.2. „Военно дело“ в периода от 2018 до 2023 г. включва приемственост и утвърждаване на досегашната посока на иновативно, ефективно и ефикасно образование. Наред с това се определят ключови моменти за бъдещото развитие в следващия период, намиращ се в обхвата на настоящата стратегия:

- развитие и усъвършенстване на връзката между морското образование, науката и Военноморските сили на Република България;

- утвърждаване на заетите позиции на професионално направление „Военно дело“ в качеството му на отговорен и активен социален партньор,

работещ в полза на националния интерес, формирането на морски политики на държавата и обществото;

- засилване на взаимодействието с чуждестранни военноморски академии и провеждане на обучение в международна среда, чрез реализиране на преподавателска мобилност и мобилност на обучаемите, както и провеждане на компютърно-подпомагани тактически учения с използване на възможностите на военноморски тактически симулатор;

- поддържане на академична култура, основана на съвременни форми на доставяне на образование, интерактивно ръководство, академично разнообразие, прозрачност, ясни правила и процедури;

- поставяне на акцент върху значимостта на академичната общност и инвестиране в академичния състав и администрацията за реализиране на визията на ВВМУ за професионално направление „Военно дело“.

Изискванията се налагат от необходимостта да се посрещнат предизвикателствата на променящата се парадигма за морска сигурност и съвременните изисквания към образователната и научна сфера.

III. Подходи за реализиране на визията за развитие на професионално направление 9.2. „Военно дело“ – стратегически приоритети, задачи и индикатори за напредък при тяхното реализиране

Състоянието на професионално направление „Военно дело“ позволява достиженията да бъдат надграждани през периода чрез формиране на компетентен академично-преподавателски екип и с качествено администриране на процесите. Възприети са модерна структура на обучението и система за образователен мениджмънт, учебното съдържание е актуално и постига квалификационните изисквания, провежда се обемна научноизследователска дейност. Постигнато е признание чрез получена акредитация от НАОА на професионалното направление, поддържат се активни партньорски връзки с наши и чужди морски образователни институции, инвестирани са значителни средства в образователната инфраструктура, качеството на живот и развитието на академичния състав.

Целите и амбициите на визията за програмния период на стратегията за развитие на професионално направление „Военно дело“ през 2018 – 2023 г. са свързани с постигането на по-високи резултати в научноизследователската и образователната дейност. Изискванията от страна на Военноморските сили в ролята им на работодател и основен ползвател на представения образователен продукт, налагат професионално направление „Военно дело“ да се развива динамично, като съчетава традиция и новаторство при определяне на следните стратегически приоритети:

- 1. Обучението в професионално направление „Военно дело“ да се характеризира с въвеждане на иновативни подходи за посрещане на отправените предизвикателства, които са благоприятни за формирането на подходящи условия за стимулиране на интелектуалните дейности на обучаемите, научните изследвания, проекти и трансфера на знания.**

Необходимо е да се развиват способностите на обучаемите курсанти да мислят креативно и да бъдат активни в собствената си дейност, като се отнасят критично към поставените проблемни въпроси, и да бъдат самостоятелни и инициативни при търсенето на необходимите нови решения. Обучаемите следва да се изграждат като предприемчиви, търсещи ново познание и етични граждани, активно ангажирани в собственото си обучение и в решаването на сложните проблеми пред морския сектор и глобалните предизвикателства пред обществото.

Разработването на учебните планове и учебните програми трябва да се намира в съответствие с интересите на обучаемите и динамичните промени на външната среда. Учебните планове и програми трябва да бъдат ориентирани към практиката и да отразяват тенденциите в националните и международните изследвания в областта на сигурността и отбраната. За реализирането на тази стратегия следва да се преследват следните две основни групи задачи:

1.1. Засилване на взаимосвързаността между науката и практиката

– Създаване на нови и актуализиране на действащите учебни програми съвместно с компетентните ведомства в сферата на националната сигурност и отбраната.

– Трансфериране на знанието и научените от практиката уроци, получени в хода на обмена с външните партньори.

– Използване на широк кръг от компетентности в интерес на развитието на нови образователни, интердисциплинарни по своя характер програми, които отразяват бъдещите нужди на ведомствата, морския бизнес и обществото по отношение на сигурността и отбраната.

– Трансфериране на върховите изследователски постижения в образователни възможности за обучаемите и по-нататъшно инвестиране в учебно-преподавателската работа.

Индикатори:

– Увеличена степен на удовлетворение от реализацията на курсантите от обучението, отразено в рейтинга на университета.

– Периодично осъвременяване на учебните програми в съответствие с настъпили промени във въоръжението и техниката и да се обновяват на минимум три години.

– Разработване на минимум една интердисциплинарна програма в рамките на времеви хоризонт на настоящата стратегия.

– Всички учебни планове в научното направление „Военно дело“ да се разработват и обновяват съвместно с представители на компетентни институции в сферата на сигурността и отбраната.

1.2. Осъществяване на образователна и професионална мобилност

– Включване на академична мобилност в учебните планове.

– Реализиране на период на обучение в партниращ европейски университет чрез програми за академичен обмен и разширяване на възможностите за мобилност.

Индикатори:

– Планиране на мобилност в учебните планове.
– Реализиране на мобилност в партниращ европейски университет чрез програми за академичен обмен.

2. Утвърждаване на позициите на професионално направление „Военно дело“ като приобщаваща академична среда

Целта през стратегическия период е да се постигне още видимост и приложимост на образователната, научноизследователската и експертната дейност, реализирана в полза на сигурността на обществото. Акцент се поставя върху формирането на благоприятна академична среда за управление на иновации в областта на технологиите, както и върху диверсифицирането на съществуващи и изграждането на нови модели за трансфер на знания между български и чуждестранни висши учебни заведения.

Приоритет в дейността на направлението е разширяването и прецизирането на мрежата от стратегически партньорства, развиващи водените политики на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“. За достигане на желаното крайно състояние е необходимо да се изработят ясни критерии за подбор и система за управление на отношенията между партньорите. За изпълнението на тази приоритетна програмна цел на професионално направление „Военно дело“ се поставят следните групи стратегически задачи:

2.1. Стимулиране на научни емпирични и теоретични изследвания и експертна дейност в полза на сигурността на обществото и отбраната на страната

– Изграждане на институционална академична среда в професионално направление „Военно дело“ за създаване на иновации, основаващи се на научни изследвания, както и за управление на иновационни дейности.

– Усъвършенстване и обогатяване на съществуващи модели за трансфер на умения чрез диверсифициране на услугите и продуктите, предлагани в рамките на обучение и стимулиране на академичното предприемачество.

– Налагане на видим и разпознаваем образ на професионално направление 9.2. „Военно дело“ в академичните среди в България и в чужбина.

Индикатори:

– Увеличаване на приложимите и използвани резултати от научна, изследователска и експертна дейност.

– Предлагане на достъп до учебни програми в направлението в рамките на програми за обучение и сертифициране на придобитите чрез тях компетенции.

– Обявяване и публикуване на изследвания и експертизи в областта на сигурността и отбраната в рамките на академичното сътрудничество.

– Публикуване на 20% от изследванията в областта на морската сигурност на английски език.

2.2. Придобиване на социално доверие към професионално направление „Военно дело“

– Разширяване на стратегическите партньорства на професионално направление „Военно дело“ в академичен и професионален аспект.

– Засилване на инициативите за приобщаване на компетентните институции в областта на морската сигурност и отбраната на страната към образователната и изследователската дейност.

– Идентифициране и инвестиране в академичния състав с капацитет за реализиране на дейности извън институционалните академични граници.

Индикатори:

– Изработване на ясни критерии за подбор на партньори от сектор „Сигурност и отбрана“ чрез идентифициране на общи стратегически приоритети и цели, основани на дългосрочен взаимен интерес.

– Изработване на гъвкава и адаптивна програма за управление на взаимоотношенията с партньорите, включваща проактивни и реактивни дейности.

– Определяне на единен, координиран и видим за обществото „вход за достъп“ на външни партньори за участие и включване в образователните и изследователските дейности в направлението.

– 10% от хорариума на учебните дисциплини да се преподават с директно и индиректно включване в учебния процес на специалисти от компетентните институции в областта на сигурността и отбраната.

– Специалисти от компетентните институции в областта на сигурността и отбраната да се привличат в поне 10% от изследванията и публикациите на академичния състав от направлението.

– Теми за дипломни работи и докторантури да се съгласуват с представители на компетентни институции в областта на сигурността и отбраната.

3. Осигуряване на необходимите за визията ресурси и постигане на ефикасност в реализираните дейности

Ресурсното осигуряване е от изключително важно значение за развитието на професионално направление „Военно дело“. Повишаването на качеството на обучението е свързано в значителна степен с поддържането на съвременна учебно-материална база, извършването на научноизследователска работа и удовлетворяване на високите изисквания, предявявани от страна на потребителите на образователния продукт. Усилията следва да бъдат насочени към преодоляване на отправените предизвикателства и да отговарят напълно на изискванията на Закона за висшето образование на Република България. Отвореността на системата към обучаване на чуждестранни курсанти и студенти налага посрещане на изискванията и на международни институции.

Важен е и процесът на непрекъснат мониторинг на изискванията към средата за морска сигурност и безопасност. Това следва да бъде отчитано и ресурсно осигурявано при изготвяне на учебните планове и програми, както и в хода на самото обучение. Ресурсните потоци би трябвало да бъдат тясно насочени и към ефективното постигане на заложените цели и задоволяване на специфичните потребности на потенциалните ползватели на образователния продукт – институциите в областта на сигурността и отбраната и самите обучаеми.

Разчетите за използване на ресурсите следва да позволяват осъществяването на инвестиции в свързаната инфраструктура с професионално направление 9.2. „Военно дело“. Отпусканите ограничени бюджетни средства и поддържането на текущите дейности в тесни зададени рамки е благоприятно за поддържане на добра бюджетна дисциплина, но неминуемо рефлектира върху инвестициите в учебно-материалната база и развитието на разполагаемите човешки ресурси. Недофинансирането на основните процеси би имало видимо негативно въздействие върху дейностите. В качествен и количествен аспект става предпоставка за демотивация на обучаемите и академичния състав, намаляване на стимулите на потребителите на образователния продукт, съкращаване на способностите за адаптиране и за развитие на способностите за осъществяване на основната дейност. Висока е вероятността да бъде допуснато недофинансиране на научноизследователската дейност и да възникнат пречки за привличането и задържането на перспективни преподаватели.

В тази среда подходът към управлението на ресурсите трябва да поддържа усилията на академичния състав да постига възможно най-високи резултати в своята дейност и да намира сфери и възможности, които да позволят освобождаването на средства за нови инвестиции в стратегически приоритети в инфраструктура, образователни и научни програми и не на последно място – на човешки ресурси. Възможен подход за повишаване на ефективността е насърчаване на гъвкавост и адаптивност, самоконтрол и даване на стимули за намаляване на разходите и увеличаване на качеството на дейностите. Оптимизирането на ресурсното осигуряване води до решаване на три групи стратегически задачи:

3.1. Да се доразвият и разгърнат съществуващите форми за обучение, даващи различни образователни степени

- Търсене на нови източници на приходи, включително намиране на нови ниши в национални и международни научни проекти.
- Продължаване на обучението на чуждестранни курсанти.
- Поставяне на акцент върху бакалавърски и докторски програми.
- Разработване на нови образователни продукти за по-широк кръг потребители.
- Разработване на маркетингова и информационна стратегия, насочена към кандидати за курсанти и национални и чуждестранни ведомства и организации, свързани със сигурността.

– Пълноценно експлоатиране на технологията на дигиталното образование, съвместно с прилаганите традиционни форми.

– Развитие на педагогически нововъведения, уеббазирано обучение и въвеждане на технологични новости в съществуващите и новите програми.

– Разширяване на обучението без степен, което да допълва съществуващите образователни програми.

Индикатори:

– Обучаване на чуждестранни курсанти.

– Обучаване на курсанти за ведомства в областта на сигурността и отбраната, например МВР и др.

– Образователни продукти, разработени или обновени в последните 5 години.

– Образователни продукти, разработени или обновени в последните 3 години.

– Процент на учебните дисциплини, предлагащи електронни учебници и учебни пособия.

3.2. Финансовата стратегия да гарантира способност за продължаване на инвестиции в растежа на професионалното направление

– Разработване на модели за управление и бюджетиране на образователните и научните проекти и постигане на висока степен на финансова самостоятелност и гъвкавост на професионално направление „Военно дело“.

– Анализирание на възможностите за усъвършенстване на бюджетното ръководство на професионално направление „Военно дело“, при което се възлагат стандартите на обучение и изискванията към квалификацията на випускниците и дейността се бюджетира въз основа на процедурите на системата „планиране – програмиране – бюджетиране“.

– Пълно ресурсно осигуряване на дейностите, като в същото време се постигат икономии в преподаването, поддържащите дейности и управлението.

– Изграждане на капацитет и разработване на иновативни подходи за привличане на публични източници за финансиране на специфични приоритети.

– Интензификация на учебния процес.

– Постигане на икономии от мащаба чрез комбиниране и съгласуване на плановете за различните специалности.

Индикатори:

– Разработване на система за управление и бюджетиране на образователните и научните проекти.

– Търсене на възвръщаемост от образователните програми и поддържащите дейности.

– Аудиторна площ за учебна заетост в кв.м на един курсант, съгласно изискванията на РИОКОЗ – 8 кв.м.

– Лабораторна площ за изследователска дейност в кв.м на един преподавател на ОТД, с която се разполага в професионалното направление – 18 кв.м.

– Брой компютри на 100 курсанти за обучение в ОКС – 10 бр.

– Относителен дял на новопостъпилите библиотечни единици на хартиен и електронен носител през последните 5 години, свързани с обучението в професионалното направление – 7%.

– Учебници, учебни пособия и материали за обучението, които са разработени от преподаватели от професионалното направление – ръст с 20%.

– Брой на профилиращите дисциплини, които са осигурени със собствени учебници, учебни пособия и материали за обучение, отнесен към общия брой на профилиращите дисциплини – 80%.

4. Поддържане на академична култура, основана на интерактивно ръководство, академично разнообразие, прозрачност, ясни правила и процедури

Предпоставка за постигане на поставените цели е създаването и култивирането на разнообразна и подкрепяща физическа, виртуална, културна и социална среда, която се споделя от курсантите и преподавателите. Тази среда на креативност следва постоянно да се усъвършенства, за да поощрява личностната реализация на всеки член на общността и да съдейства за постигане на устойчиво институционално развитие. Изключително важно е академичната общност да осъзнае как нейната образователна, изследователска, художествено-творческа дейност допринася за цялостното функциониране на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

Прилагането на интерактивни методи на комуникация и осигуряването на прозрачност и откритост при вземане на решения са основен акцент на съвременната академична среда. Те са съществен аспект от академичната култура на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“. Ще бъдат реализирани чрез решаването на следните задачи:

– Използване на интерактивни модели в ръководството и управлението на професионално направление „Военно дело“. Осигуряване на прозрачност и равни права за участие на академичната общност в реализирането на университетските дейности.

– Осигуряване на академична приемственост и обогатяване на направлението.

– Изработване на ясни процедури и правила за усъвършенстване на качеството на живот и труд на обучаемите и академичния състав.

– Усъвършенстване на информационната инфраструктура на професионално направление „Военно дело“, като съществен елемент за успешното развитие на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ и академичната общност.

– Осигуряване на стабилна, но гъвкава и ефективна комуникационна инфраструктура и виртуална среда, която се определя от нуждите

и изискванията на обучаемите и академичния състав, в интерес на ефективното управление на професионално направление „Военно дело“.

Индикатори:

– Основните задачи по управлението на професионално направление „Военно дело“ да се решават чрез сформирани на временни целеви групи.

– Да се търси мнението на обучаемите по 100% от дисциплините, преподавани в професионалното направление. В оценките на удовлетвореността от отделните дисциплини и цялостното обучение да се включват не по-малко от 67% от обучаемите.

– Част от учебната документация да бъде достъпна и до нея да има свободен достъп чрез уебстраницата на ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“.

– Представители на студентите да се включват в прегледи на квалификационните характеристики, учебните планове и програми.

– Представители на обучаемите от професионалното направление да се включват в работата на катедрения съвет на профилиращата катедра.

5. Инвестиране в академичния състав при реализиране на визията за развитие на професионално направление „Военно дело“

Наличието на висококвалифициран и мотивиран академичен състав е определящо условие за изпълнението на визията за развитие на професионално направление „Военно дело“. Изискванията се определят от акредитационните критерии и резултатите от признатата научноизследователска дейност. От стратегическата цел произтичат следните две групи задачи:

5.1. Поставяне на акцент върху привличането, подбора, развитието и съхраняването на академичния състав

– Повишаване на привлекателността на работата и академичната кариера в професионално направление „Военно дело“.

– Привличане и подбор на ценен академичен състав.

– Усъвършенстване на програмата за подготовка и професионално развитие на новоназначени преподаватели.

– Стимулиране на научното израстване на академичния състав, контактите с практиката, както и експертното участие в работни групи.

Индикатори:

– Количество часове за професионално развитие на състава.

– Брой на преподавателския състав в професионалното направление на основен трудов договор.

– Брой преподаватели от професионалното направление, отличени с международни, национални и университетски отличия за една година.

5.2. Утвърждаване в организационната култура като водещи ценности на взаимното уважение, равенството във възможностите, признаване на индивидуалния принос

– Разработване на подходящи организационни практики, които отчитат променящите се изисквания към академичния труд, и стимулиране на предприемчивостта на преподавателите.

– Повишаване на компетентността на академичните ръководители в професионалното направление, с цел да осъществяват ефективно лидерство и да насърчават подчинените си да развият пълния си потенциал.

– Изграждане на механизми за обратна връзка, които да следят вътрешните мнения и да ни позволяват да усъвършенстваме организационната си култура.

– Публично дефиниране на организационните ценности и поддържане на актуалността на етичния кодекс.

– Насърчаване на екологичното и социалноотговорното поведение сред всички служители.

Индикатори:

– Удовлетвореност на академичния и административния състав.

– Удовлетвореност от административното обслужване.

– Удовлетвореност от социално-битовите условия.

– Поддържане на актуалността на етичния кодекс на академичния състав, администрацията и обучаемите във ВВМУ.

ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ПОЕМАНЕ НА ОТГОВОРНОСТ

Реализацията на Стратегията за развитие на професионално направление 9.2. „Военно дело“ във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ за периода 2018 – 2023 г. и постигането на гореизложените стратегически цели и задачи е сложен и продължителен процес.

Ръководството на ВВМУ разбира стоящите пред него предизвикателства, има ясно виждане за бъдещето на професионално направление „Военно дело“, способно е да оглави промените и среща необходимата подкрепа в основните и първични звена и целия академичен състав, ангажирани с подготовката в професионалното направление. Това е заявяване на претенции за гарантиране на успеха и за това, че със своята гъвкава и динамична стратегия ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ ще изгради висок авторитет и ще се утвърди като водеща интернационална, престижна и конкурентоспособна образователна институция в професионално направление „Военно дело“ при подготовката на специалисти за нуждите на Военноморските сили.

Настоящата Стратегия за развитие на професионално направление „Военно дело“ във ВВМУ „Н. Й. Вапцаров“ за периода 2018 – 2023 г. е обсъдена и приета на заседание на:

Катедра ОУВФТН – Протокол №3/9.2.2018.

Факултет „Навигационен“ – Протокол №147/24.4.2018.

Академичен съвет – Протокол №82/30.4.2018.